

گزارش

رمضانعلی ابراهیمزاده گرجی

چشم‌اندازی از فصل نوزدهم!

گزارشی از نمایشگاه قرآن کریم

«نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم»، در مصلاي بزرگ امام خمینی(ره)، در تهران از اول ماه مبارک رمضان آغاز شد و با طی ۲۹ روز ماه مبارک رمضان، به کار خود پایان داد. گزارشی که پیش روی شماست مربوط به نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم می‌باشد.

رئیس نمایشگاه در آغازین روز نمایشگاه اعلام کرد: «در راستای تحقق بخشیدن به مطالبات رهبری در زمینه توسعه نظریه‌پردازی قرآنی و تحول علوم انسانی، ۵۰۰ نشست تخصصی در مدت ۳۰ شب در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم برگزار شده و بیش از ۱۰ هزار صفحه علم قرآنی تولید خواهد شد.»

در روز پایانی نمایشگاه در رسانه‌های ارتباط جمعی خواندیم: «به گفته محمدی، یکی دیگر از دستاوردهای نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم، برگزاری ۵۵۰ نشست تخصصی بود که در مراسم اختتامیه از انعکاس این نشست‌ها در ۱۰ هزار صفحه علوم قرآنی و انتشار آن در قالب ۲۰ جلد کتاب خبر داده شد.» پرسشی که پس از خواندن این خبر به سرعت به ذهن می‌رسد این است که: آیا مجموعه

حجت‌الاسلام حمید محمدی، رئیس نمایشگاه، در مراسم پایانی خبر داد که دو میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از نمایشگاه نوزدهم دیدن کردند. غرفه‌های نمایشگاه نوزدهم در شبستان اصلی، نیم‌طبقه بالای شبستان و زیرزمین استقرار یافته بودند. مساحت نمایشگاه را ۱۰۰ هزار مترمربع اعلام کردند که ۱۰ هزار مترمربع نسبت به سال پیش افزایش داشت.

تحت امر جناب آقای محمدی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری کارشناسان، می‌تواند پس از بررسی و نقد تطبیقی و کارآمد گزارش گفت‌وگوهای این ۵۰۰ یا ۵۵۰ نشست تخصصی، مشخص کند، در چند سخن‌رانی و نشست از این مجموعه، سخن نو، نظریه تازه و دیدگاه بدیعی براساس قرآن و معارف قرآنی که لازمه تحول در علوم انسانی است، وجود دارد؟ از ۱۰ هزار صفحه حاصل از این نشست‌ها، چند صفحه غیرمکرر، پژوهش‌های نویافته، و استنتاج‌های بدیع در راستای کمک به توسعه نظریه‌پردازی قرآنی می‌توان یافت؟ برای رسیدن به پاسخ لاجرم، باید منتظر ماند، اما جهان پرسرعت علم و دانش منتظر نمی‌ماند و به راه خود می‌رود؛ نباید از این نکته غافل شد!

اما شعار نمایشگاه نوزدهم «قرآن، کتاب بیداری اسلامی» بود که برقرار کردن ارتباط با خیزش‌های مردمی در کشورهای اسلامی را در نظر داشت. البته فضای به نسبت وسیعی را هم در طبقه بالا به خود اختصاص داده بود که محل سخن‌رانی‌ها و نشست‌های مربوط هم بود.

مدیریت نمایشگاه ۳۰ بخش را تدارک دیده بود؛ از جمله: عترت و ولایت، قرآن و رسانه، هنرهای تجسمی، دشمن‌شناخت، بیداری اسلامی، تحول قرآن بنیان علوم انسانی، فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال، نشر مکتوب، پژوهش‌های قرآنی، کودک، دانشگاهی، حوزه‌های علمیه، نجوم و استهلال و هنرهای مفهومی.

نمایشگاه قرآن همه‌سال با استقبال بازدیدکنندگان مواجه می‌شود و هر کس بهره خود را از آن می‌گیرد. اما هیچ مشخص نیست که علاوه بر گروه‌هایی که به دل بستگی به قرآن و عرق ایمانی و قرار گرفتن در کلیت فضای معنوی، هر سال به نمایشگاه می‌آیند و بهره خویش را از آن می‌برند، چه تعداد از افراد دیگر با باور و اطلاعاتی که به پای باور و اطلاعات گروه اول نمی‌رسد یا حتی با آن تضاد دارد، به نمایشگاه می‌آیند و جذب آن می‌شوند؟ باید بررسی دقیق شود آیا برای چنین افرادی فضای مناسب و جاذبه‌دار وجود دارد؟ آیا دست‌اندرکاران نمایشگاه در دوره‌های گوناگون، فکر جذب افراد و اقشاری با این مشخصه‌ها بوده‌اند؟

علاوه بر آن چه یادآوری شد، می‌توان به نکته‌های دیگری هم در پایان نوزدهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم اشاره کرد؛ از جمله:

● در دومین سال برگزاری نمایشگاه (۱۳۷۳)، بخش بین‌المللی هم به آن اضافه شد. واقعیت این است که این بخش هنوز نتوانسته است جایگاهی در خور شأن خویش و

تأثیرگذاری بیابد.

● نباید از یاد برد که نمایشگاه باید «نمایش» گاه باشد و در این مورد خاص، باید محتوای قرآن کریم را تا حد ممکن استخراج و در خارج بازسازی کند و بدان جلوه بصری ببخشد. نیز باید بتواند نمودهای مؤثر قرآن کریم را در ابعاد متفاوت هستی و از جمله جامعه انسانی به مخاطبان نشان دهد. به نظر می‌رسد این نمایشگاه در تمام این ۱۹ دوره در یک حرکت دورانی، با شعاع محدود سیر می‌کند و نتوانسته است هر سال به شعاع این چرخه در حد معقول بیفزاید. از این بُعد (به نمایش درآوردن محتوای قرآنی)، نمایشگاه با عنایت به سن و سال خود و هزینه‌ای که دربردارد، تاکنون موفق نبوده است. این عدم موفقیت علت‌های متفاوت دارد. و نمی‌توان همه نارسایی‌ها را متوجه مدیریت نمایشگاه کرد. اما مدیریت نیز در حد امکانات و وظایف محوله باید این نارسایی را بپذیرد و به راه‌های کاهش آن‌ها بیندیشد.

● نمایشگاه به جای توجه نشان دادن به اصل موضوع و قلب کار، به فروع و حواشی توجه بیشتری دارد. زیرا تدارک بخش‌های عمده فروع، سهل‌الوصول است. در مجموع در نمایشگاه، فروع بر اصول غلبه دارد. به جای قرآن و محتوای آن، محصولات قرآنی بیشتر مورد نظرند؛ گرچه این محصولات از نظر اهمیت ارتباط با قرآن، نسبت، قرابت و فاصله یکسانی ندارند.

● تا به امروز، نقد و تحلیل روشنی از وضعیت نمایشگاه قرآنی به جامعه ارائه نشده است. درواقع، ما تعریف دقیقی از نمایشگاه نداریم؛ همان مشکلی که در حد خود در نمایشگاه بین‌المللی کتاب نیز ورد زبان جامعه کتاب‌خوان، به‌ویژه خبرگان این حوزه است.

امید که از این فرصت معنوی-نمایشگاه قرآن-خلاقیت‌های تازه مدیریتی و طراحی به منصف ظهور برسد و نمایشگاه قرآن، بتواند محتوای این کتاب ابدی را به شیوه‌ای شایسته به نمایش بگذارد و ثواب آن را برای خویش توشه سازد.

خبرهای خواندنی

در نمایشگاه قرآن، خبرهای خواندنی کم نبودند، از جمله این خبرها:

۱. «مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)» نشریه‌ای با هدف ارائه مفاهیم و معارف قرآنی به نابینایان (روشن‌دلان) جامعه منتشر می‌کند. در این نشریه «مهم‌ترین مسائل و موضوع‌ها پیرامون جامعه قرآنی کشور و نیز مباحث و مسائل مهم و اساسی این عرصه مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

عنوان این نشریه «سپیده آفرین» است که به خط بریل، ویژه نابینایان تهیه شده است.

سپیده آفرین به صورت صوتی در قالب یک سی دی گویا نیز در دسترس قرار می‌گیرد تا نابینایانی که با خط بریل آشنایی ندارند یا به مطالعه به صورت شنیداری علاقه دارند، قادر به استفاده از آن باشند. هم‌چنین با رجوع به نشانی www.maaref.ir (پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه معارف اسلامی امام رضا(ع)) می‌توان از نشریه استفاده کرد.

این نشریه مطالب خود را در سرفصل‌های دایره‌المعارف قرآن، دستورالعمل‌های قرآنی، مسابقه قرآنی، خاطرات قرآنی، گفت‌وگو با حافظان، قاریان و قرآن‌شناسان (داخلی و خارجی) و لطایف قرآنی ارائه می‌کند. دست‌اندرکاران آن از آثار و مقاله‌های علمی نابینایان در عرصه علوم و معارف قرآنی نیز استفاده می‌کنند. شایان ذکر است، این نشریه بخش خط فارسی نیز دارد تا همراهان نابینایان نیز بتوانند از آن بهره بگیرند.

۲. «مؤسسه پژوهش‌های قرآنی المهدی»، با همکاری گروهی از محققان قرآنی، با تلاش ۱۰ ساله، نخستین تفسیر قرآن ویژه جوانان را در ۲۲ جلد تدوین و در قطع رقی چاپ کرده است. برای این تفسیر، عنوان «تفسیر قرآن مهر» انتخاب شده و دارای ویژگی‌هایی از جمله نگارش ساده و روان، دربرداشتن تمام آیات کریمه، و توجه خاص به مخاطبان جوان و ادبیات ویژه آنان است. قبل از چاپ این تفسیر، به صورت مکرر در حوزه و دانشگاه تدریس و از رادیو قرآن پخش شده و در نتیجه انعکاس نظرات مخاطبان، اشکال‌های احتمالی تفسیر رفع شده است.

تفسیر قرآن مهر، به صورت ترتیبی از «سوره حمد» آغاز و به «سوره ناس» ختم می‌شود. در این تفسیر، ابتدا کلیاتی از سوره ارائه می‌شود. سپس با آوردن شأن نزول و فضیلت سوره در چند عبارت کوتاه، هدف‌های سوره فهرست‌وار تبیین می‌شود. مطالب مهم مربوط به هر سوره در آغاز سوره ذکر شده و سرانجام آموزه‌هایی که می‌توان از هر سوره به‌ویژه برای مخاطبان جوان بیان داشت، ارائه شده است.

۳. «قرآن پژوهشی خاورشناسان»، مجله‌ای علمی-ترویجی است که از سال ۱۳۸۵ تاکنون ۹ شماره آن از سوی «مرکز تحقیقات قرآن کریم‌المهدی» چاپ شده است. این دو فصل‌نامه با هدف پاسخ به شبهه‌های مستشرقان علیه قرآن منتشر می‌شود. هیئت تحریریه آن بین‌المللی است و پروفیسور حامد الگار، استاد دانشگاه برکلی کالیفرنیا، دکتر مظفر اقبال، استاد دانشگاه مک‌گیل کانادا، به همراه حجج اسلام رضایی اصفهانی، فاکر میبدی و الویری اعضای هیئت تحریریه آن

هستند. از جمله فعالیت‌های این مجله، شناسایی شبهه‌های مستشرقان علیه قرآن در کشورهای غربی است که در قالب کتاب و مقاله انتشار می‌یابد.

«دایره‌المعارف قرآن کریم لیسن» در هلند از این نمونه کارهاست که خانم دکتر مک اولیف آن را نگاشته است و مدخل‌های متفاوت قرآنی را در پنج جلد با بیش از ۲۵۰۰ صفحه معرفی و با زیرکی و ظرافت، اشکال‌ها و شبهه‌هایی را متوجه قرآن کریم و شیعه کرده است. نمونه دیگر از این قبیل آثار در غرب، «دایره‌المعارف اولیور لیمن» با بیش از یک‌هزار مدخل علیه قرآن است. نویسندگان مقالات این مجله، مقالات دایره‌المعارف‌های مذکور را ترجمه و در مجله چاپ می‌کنند و به نقد و بررسی آن‌ها می‌پردازند و به شبهه‌های مطرح در آن‌ها پاسخ می‌دهند.

در هر شماره این دو فصل‌نامه، هشت عنوان مقاله علمی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و با برگرداندن به زبان اردو، در دو کشور هند و پاکستان منتشر می‌شود. قرار است مقاله‌های مجله به زبان‌های عربی و انگلیسی هم ترجمه شوند و در مصر و انگلیس انتشار یابند.

۴. در نمایشگاه نوزدهم از یک ترجمه فارسی قرآن کریم هم رونمایی شد. مترجم آن دکتر غلامعلی حداد عادل است که به گفته خودش ترجمه قرآن را در مدت ۹ سال به سرانجام رسانده است. یکی از علت‌های به درازا کشیدن ترجمه این بود که مترجم حاصل کارش را در اختیار ۱۰۰ نفر از کارشناسان و قرآن‌شناسان قرار داد تا از آرای آنان استفاده ببرد.

حداد عادل گفت در مواردی که مفسران در تفسیر آیه‌ای اختلاف داشته‌اند، ترجمه خود را براساس «تفسیر المیزان» مرحوم آیت‌الله علامه طباطبایی بنا نهاده است. این مترجم قرآن کریم درباره قصد خود از ترجمه قرآن گفت: «قصد و نیتم این بود که راه را برای فهم قرآن و تعمیم و تسهیل مراجعه به ترجمه و خواندن آن، همراه با تلاوت آیات، هموارتر سازم. کوشیده‌ام حتی‌الامکان با بهره‌گیری از دستاوردها و تجربه‌های مترجمان قدیم و جدید که سعی جملگی آنان مشکور باد- اصولی را رعایت کنم.»

رسانه‌های دیجیتال

بخش فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال در نمایشگاه نوزدهم قرآن کریم، در پیشانی نمایشگاه در شبستان اصلی قرار داشت و مساحت قابل توجهی را هم در اختیار گرفته بود. پیشرفت دانش و به تبع آن نوبه‌نو شدن فناوری‌ها، ضرورت بهره‌گیری از این فناوری‌ها را از جمله در عرصه معارف قرآنی

«مؤسسه فرهنگی ترجمان وحی»
تاکنون موفق شده است، ۵۱۰۰ جلد از
ترجمه‌های قرآن کریم را به ۱۴۵ زبان
جمع‌آوری کند. ۱۲۱۲ نفر مترجم کار
این تعداد ترجمه را به‌عهده داشته‌اند. ضمن
این‌که مؤسسه در مخزن خود ۷۱ مورد ترجمه
فارسی را نیز فراهم آورده است

الزامی کرده است. گسترش انفجاری این فناوری‌ها، به‌ویژه در حوزه اطلاع‌رسانی، سبب رقابت تنگاتنگی شده است و برکنار ماندن از این امکان، یعنی عقب‌ماندن همه‌جانبه در تمام زمینه‌های اطلاع‌رسانی، اعم از خبری، تبلیغی و دفاعی و به این ترتیب میدان در اختیار دیگران قرار خواهد گرفت. اما آسانی دسترسی به این امکان روزآمد، مدیریتی بلیغ، به‌روز و کارآمد را می‌طلبد تا بتواند آفات این حوزه را به‌ویژه در گستره معارف قرآنی به حداقل برساند.

براساس اطلاعات ارائه شده توسط دست‌اندرکاران این بخش، در بخش فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال نمایشگاه، ۹۰ شرکت تولیدی، پنج هزار عنوان از آثار خود را در زمینه قرآنی و معارف اسلامی عرضه کردند که از جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد: «آموزش قرآن با معلم هوشمند»، «قلم‌های هوشمند قاری قرآن»، و نرم‌افزار جامع قرآنی با عنوان «نسیم رضوان» که در آن قرآن از جمله به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی، ایتالیایی، روسی، ترکی، اردو و کردی ترجمه شده است. در «نرم‌افزار آموزشی قرآن کودکان» امکان حفظ جزء سی‌ام قرآن به همراه شعر برای کودکان فراهم شده است. در نمایشگاه، «قرآن هوشمند دیجیتال» با سیستم عامل ایرانی نیز ارائه شد که به همراه ترجمه قرآن کریم به ۱۱ زبان، متن کامل قرآن و چند تفسیر را شامل می‌شود. در این بخش انواع نرم‌افزارهای مربوط به قرآن در دسترس قرار داشتند.

در روز رومایی از نرم‌افزار «پاسخ» در نمایشگاه گفته شد که این نرم‌افزار حاصل تلاش ۱۰ ساله‌استادان و کارشناسان «مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه علمیه» است. به گفته آیت‌الله مقتدایی، مدیر حوزه‌های علمیه، نرم‌افزار «پاسخ» حاوی بیش از هشت هزار مورد شبهه و پرسش به همراه پاسخ‌های دقیق و متقن تحقیقی و بازنگری شده است. محققان مرکز توانسته‌اند پاسخ پرسش‌ها و شبهات القایی در جامعه را به صورت علمی و مستند تهیه و تدوین کنند. وی اضافه کرد: پاسخ‌هایی که در این نرم‌افزار آمده‌اند، تنها پاسخ به یک شبهه و یک پرسش نیستند، بلکه می‌توان از این پاسخ‌های محکم علمی برای پاسخ‌گویی به شبهات مشابه هم استفاده کرد.»

از نرم‌افزارهای قرآنی دانش‌نامه موضوعی مقالات قرآنی و پایگاه تخصصی علوم قرآنی نیز در نمایشگاه رونمایی شد. طبق گزارش مرکز خبر حوزه، دانش‌نامه موضوعی مقالات قرآنی، دربردارنده بیش از هفت هزار مقاله تمام متن قرآنی است که به سه روش، جست‌وجو در میان مقالات قرآنی را آسان کرده است.

نبايد از ياد برد كه نمايشگاه بايد «نمايش» گاه باشد و در اين مورد خاص، بايد محتوای قرآن كريم را تا حد ممكن استخراج و در خارج بازسازي كند و بدان جلوۀ بصری بخشد. نيز بايد بتواند نموده‌های مؤثر قرآن كريم را در ابعاد متفاوت هستی و از جمله در جامعۀ انسانی به مخاطبان نشان دهد

يکی از روش‌های دست‌رسی به مقاله‌ها، ساختار درختی اين دانش‌نامهٔ موضوعی است كه در ۱۴۰۰ موضوع طراحی شده است. استفاده از فهرست الفبایی پديدآورندگان و فهرست الفبایی موضوع مقاله‌ها نيز دست‌رسی به مقاله‌ها و پايان‌نامه‌های قرآنی را برای پژوهشگران آسان کرده است. روش سوم، قابلیت جست‌وجوی ترکیبی است و دامنهٔ خاصی را می‌توان برای جست‌وجو در اين نرم‌افزار تعريف کرد. اين نرم‌افزار به همت «مرکز فرهنگ و معارف قرآن» توليد شده است.

نرم‌افزار پایگاه تخصصی علوم قرآنی را «مرکز اطلاعات و مدارك اسلامی» وابسته به معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی توليد کرده است. اساس و ساختار اين نرم‌افزار مبتنی بر اصطلاح‌نامهٔ علوم اسلامی است و دارای بخش‌های فرهنگ‌نامه، نمایهٔ موضوعی، منابع، مستند اعلام، مقاله‌ها و پايان‌نامه‌هاست. بخش فرهنگ‌نامه كه براساس اصطلاح‌نامه تنظيم شده، بیش از ۳۶۰۰ مدخل دارد و برای هر مدخل، مقالهٔ کوتاهی آمده است.

حوزهٔ علمیة اصفهان نيز در اين نمايشگاه، آخرين نرم‌افزارهای دیجیتالی خود را معرفی کرد. «قیامت» یکی از اين نرم‌افزارهاست كه شامل ۱۱۰ تابلوی رنگی است. از هريك از اين تابلوها، پیام‌های قرآنی مبتنی بر معانی القایی استخراج می‌شود. به گفتهٔ سيد مهدی بدری، در اين نرم‌افزار از لحظهٔ مرگ تا زنده شدن مردگان (نفخ صور اول و دوم) تا پل صراط و بهشت و جهنم مصور شده است. وی افزود، نرم‌افزار «قیامت» از سال ۱۳۸۸ تا زمان برگزاری نمايشگاه، در نمايشگاه‌های متعدد داخل و خارج کشور، از جمله در ترکیه و ایتالیا به نمايش درآمده است.

قرآن و پايان‌نامه‌ها

روزی كه برای دیدن نمايشگاه رفته بودم، متأسفانه موفق نشدم از هيچ غرفه‌ای فهرست پايان‌نامه‌ها را بگیرم، زیرا هيچ‌كدام در آن روز اين فهرست را در اختيار نداشتند. قصد اين بود كه حداقل با بررسی عنوان‌ها بتوان نمایي از وضعیت پايان‌نامه‌ها ارائه کرد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، همراه با افزایش تعداد مراکز آموزش عالی در بخش دولتی و غیردولتی و گسترش پژوهشگاه‌های حوزوی، پايان‌نامه‌ها از گسترش کمی چشم‌گیری برخوردار شده است، اما نمی‌توان مرجعی یافت كه دربارهٔ کیفیت آن‌ها، به‌طور همه‌جانبه و تحلیلی اظهار نظر کند. دكتر طالب‌تاش، معاون پژوهشی پژوهشگاه قرآن و عترت

دانشگاه آزاد اسلامی، اشکالات پایان‌نامه‌ها را چنین دانسته است: مسئله‌محور نبودن (لذا پایان‌نامه‌ها نمی‌تواند مسئله‌ای را در این حوزه حل کنند)؛ تکراری بودن محتوا؛ رجوع دانشجویان به کتب غیرمرجع؛ نقل قول از دیگران تا ۹۰ درصد؛ تحلیل و نظریه نداشتن دانشجویان. در این خصوص، هلالی، مسئول بخش دانشگاهی نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم نیز به غیر کاربردی بودن پایان‌نامه‌ها و نبودن بانک اطلاعاتی موضوع پایان‌نامه‌ها برای رجوع بدان‌ها اشاره کرد.

قرآن در جهان زبان

بی‌گمان برای کسانی که سروکارشان با قرآن است و به اندیشه جهان‌وطنی تفکر اسلامی و قرآنی تعلق خاطر و ایمان دارند، این پرسش‌ها مطرح هستند:

- قرآن تاکنون به چه زبان‌هایی ترجمه شده است؟
- آیا این ترجمه متقن است؟
- نارسایی‌های ترجمه قرآن و مشکلات مربوط به هر زبان در برگرداندن کلام خداوند، چیست؟

پاسخ‌گویی به چنین پرسش‌هایی آسان نیست، زیرا هنوز در جهان اسلام به صورت همه‌جانبه در این زمینه کار نشده است. البته درباره زبان‌های مشهور و فراگیر جهانی مانند انگلیسی، و یا فرانسه، آلمانی، ایتالیایی و اسپانیایی اطلاعات بیشتری وجود دارد و صاحبان نظران و پژوهشگران این حوزه اطلاعات بیشتری می‌توانند در اختیار علاقه‌مندان قرار دهند. اما اطلاعات اندکی در مورد ترجمه‌های قرآن به زبان‌های چینی، اندونزی، تایلند، قزاقی، کشمیری، درگاه و... در زبان فارسی وجود دارد.

«مؤسسه فرهنگی ترجمان وحی» که پس از تأسیس در سال ۱۳۷۳، با همکاری سازمان اوقاف و امور خیریه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یک دهه بعد (سال ۱۳۸۳) شخصیت مستقل حقوقی پیدا کرد، یکی از وظایف خود را شناسایی و جمع‌آوری ترجمه‌های قرآن به زبان‌های متفاوت قرار داده است. طبق گزارشی که این مؤسسه در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم ارائه کرده تاکنون توانسته است ۵۶۰۰ جلد از ترجمه‌ها را به ۱۴۵ زبان جمع‌آوری کند. این تعداد ترجمه را، ۱۲۶۲ نفر مترجم انجام داده‌اند. مؤسسه برای هریک از این ترجمه‌ها پرونده‌ای با این سرفصل‌ها تشکیل داده است: سوابق مترجم؛ کیفیت ترجمه؛ میزان آگاهی مترجم از زبان مبدأ و مقصد؛ منابع مورد استفاده در ترجمه؛ تعریف و تقریظ دیگران بر آن ترجمه؛ دیدگاه مذهبی مترجم؛ میزان

بی‌غلط بودن چاپ.

برخی از زبان‌هایی که قرآن کریم بدان‌ها برگردانده شده است، عبارت‌اند از: اتریشی، ارمنی، آرمو، آریا، آسامی، آسانتی، اسپرانتو، افریکنز، آلبانی، آمازیخی، امهاری، آنکو، آواری، اویغوری، ایرانونی، باناکی، بالی، پئول، تاتاری، تاملیل، تالی، توالو، تونگن، جاوی، چی‌یائو، چی‌چو، چیلوبا، دانمارکی، درگا، دوسان، دونگن، ذوگری، زولو، ساموان، سنسکریت، سواحلی، شونا، عبری، فنلاندی، کاتلان، کپل، کره‌ای، کیکامبا، کیکونگو، گاجراتی، گرجی، لاتین، لوگاندا، لینگالا، مالاگاشی، مالدیوی، مجاری، ملیالسم، مندری، ببنده، منیبوری، نیپالی، نروژی، هوسا، واله، ولش، وولوف، ویتنامی، یائو، یدیش، یوروبا و یونانی.

مؤسسه ترجمان وحی تاکنون متن کامل قرآن کریم را به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، ترکی آذری، ترکی استانبولی، چینی و اسپانیایی ترجمه کرده و پس از چاپ در ایران، در کشورهای دیگر در اختیار علاقه‌مندان قرار داده است. این مؤسسه مخزن خاصی برای ترجمه‌های فارسی کلام وحی دارد و اطلاعات مختصر و مفیدی از هریک از ترجمه‌ها و مترجمان آن‌ها منتشر کرده است که شامل ۷۱ ترجمه کهن و جدید می‌شود. در میان این مترجمان فقط نام دو بانو به چشم می‌خورد: سیده نصرت بیگم امین (معروف به بانو امین اهل اصفهان، فوت: ۱۳۶۲ش) و طاهره صفارزاده (وی قرآن را به انگلیسی و فارسی ترجمه کرده است. فوت: ۱۳۸۷ش). ترجمه‌ای از شیخ سعدی معروف (صاحب گلستان و بوستان) نیز وجود دارد.

برخی از این ترجمه‌های فارسی خارج از ایران صورت گرفته‌اند و مترجمانشان اهل سنت بوده‌اند؛ مانند شاه ولی‌الله دهلوی (هندوستان) و مخدوم نوح سرور لطف‌الله (هندوستان). مسعود انصاری خوشایر، مصطفی خرم‌دل، ابوالفضل رشیدالدین میبیدی (با ترجمه معروف «کشف‌الاسرار» از اواخر قرن پنجم هجری) نیز از مترجمان اهل سنت و ایرانی‌اند. البته تعداد ترجمه‌های قرآن به فارسی (متن کامل یا اجزایی از آن) بیشتر از این آمار است.

مؤسسه فرهنگی ترجمان وحی هر سال دو شماره از دو فصل‌نامه ترجمان وحی را (پایان تابستان و زمستان) منتشر می‌کند که از محتوایی غنی برخوردار است و مطالب آن، اطلاع‌رسانی در زمینه مباحث نظری ترجمه قرآن در سطح جهان، بررسی و نقد ترجمه‌های قرآن و استفاده از آرا و تجربه‌های مترجمان و محققان علوم قرآنی با هدف تقویت بنیه علمی مترجمان را شامل می‌شود.